



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2021. gada 11. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Pagaidu darbs – Direktīva 2008/104/EK – 1. pants – Piemērošanas joma – Jēdzieni “valsts uzņēmums” un “saimnieciskās darbības veikšana” – Eiropas Savienības aģentūras – Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (*EIGE*) kā “lietotājuuzņēmums” šīs direktīvas 1. panta 2. punkta izpratnē – 5. panta 1. punkts – Vienlīdzīgas attieksmes princips – Darba un nodarbinātības pamatnosacījumi – Jēdziens “tas pats darbs” – Regula (EK) Nr. 1922/2006 – LESD 335. pants – Savienības iestāžu administratīvās autonomijas princips – LESD 336. pants – Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi un Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība

Lietā C-948/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Lietuvos Aukščiausiasis Teismas* (Lietuvas Augstākā tiesa) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 30. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 31. decembrī, tiesvedībā

UAB “Manpower Lit”

pret

E.S.,

M.L.,

M.P.,

V.V.,

R.V.,

piedaloties

Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtam (*EIGE*),

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: pirmās palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], kas pilda otrās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši I. Ziemele, T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*] un A. Kumins [*A. Kumin*] (referents),

* Tiesvedības valoda – lietuviešu.

ģenerāladvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- E.S., M.L., M.P., V.V. un R.V. vārdā – *R. Rudzinskas, advokatas*,
- Lietuvas valdības vārdā – *V. Kazlauskaitė-Švenčionienė* un *V. Vasiliauskienė*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – sākotnēji *J. Jokubauskaitė*, kā arī *B. Mongin* un *M. van Beek*, vēlāk – *J. Jokubauskaitė* un *C. Valero*, kā arī *B. Mongin*, un visbeidzot – *J. Jokubauskaitė* un *D. Recchia*, kā arī *B. Mongin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2021. gada 15. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/104/EK (2008. gada 19. novembris) par pagaidu darba aģentūrām (OV 2008, L 327, 9. lpp.) 1. panta 2. un 3. punktu, kā arī 5. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *UAB “Manpower Lit”* un E.S., M.L., M.P., V.V. un R.V. par darba samaksu, kas piešķirta saskaņā ar darba līgumiem, kuri noslēgti attiecīgi starp *Manpower Lit* un atbildētājiem pamatlietā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2008/104

- 3 Direktīvas 2008/104 1. pantā ir noteikts:

“1. Šī direktīva attiecas uz darba ņēmējiem, kam ir darba līgums vai darba attiecības ar pagaidu darba aģentūru un kas norīkoti lietotāju uzņēmumos veikt pagaidu darbu to uzraudzībā un vadībā.

2. Šo direktīvu piemēro valsts un privātiem uzņēmumiem, kas ir pagaidu darba aģentūras vai lietotāju uzņēmumi, kas veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne.

3. Dalībvalstis pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem var noteikt, ka šī direktīva neattiecas uz darba līgumiem vai attiecībām, kas izveidotas kā īpašas valsts vai valsts atbalstītas profesionālās apmācības, integrēšanas vai pārkvalificēšanas programmas daļa.”

4 Šīs direktīvas 3. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Šajā direktīvā:

[..]

d) “lietotājuņēmums” ir fiziska vai juridiska persona, kura labā un kura uzraudzībā un vadībā pagaidu darba aģentūras darbinieks strādā noteiktu laiku;

[..]

f) “darba un nodarbinātības pamata apstākļi” ir darba un nodarbinātības apstākļi, kas noteikti tiesību aktos administratīvos noteikumos, koplīgumos un/vai citos saistošos vispārējos noteikumos, kas ir spēkā lietotājuņēmumā attiecībā uz:

- i) darba laiku, virsstundām, pārtraukumiem, atpūtas laiku, nakts darbu, brīvdienām un valsts noteiktām brīvdienām;
- ii) darba samaksu.

[..].”

5 Minētās direktīvas 5. panta “Vienlīdzīgas attieksmes princips” 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

“Darba un nodarbinātības pamata apstākļi pagaidu darba aģentūru darbiniekiem to norīkojuma laikā lietotājuņēmumā ir vismaz tādi paši kā tie, ko piemērotu, ja tie šajā uzņēmumā darbā būtu pieņemti tieši un veiktu šo pašu darbu.”

Regula (EK) Nr. 1922/2006

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1922/2006 (2006. gada 20. decembris) par Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta izveidi (OV 2006, L 403, 9. lpp.) 2. pantā ir noteikts:

“Institūta vispārīgie mērķi ir sekmēt un stiprināt dzimumu līdztiesības veicināšanu, tostarp dzimumu līdztiesības integrēto pieeju, visās Kopienas politikas jomās un no tām izrietošajās valstu politikas jomās un cīņu pret diskrimināciju dzimuma dēļ, kā arī veicināt ES pilsoņu izpratni par dzimumu līdztiesību, sniedzot tehnisko palīdzību Kopienas iestādēm, jo īpaši Komisijai, un dalībvalstu iestādēm, kā izklāstīts 3. pantā.”

7 Šīs regulas 3. panta “Uzdevumi” 1. punktā ir paredzēts:

“Lai sasniegtu 2. pantā izklāstītos mērķus, Institūts:

- a) apkopo, analizē un izplata attiecīgu objektīvu, salīdzināmu un uzticamu informāciju par dzimumu līdztiesību, tostarp izpētes rezultātus un labas prakses piemērus, ko tai darijušas zināmus dalībvalstis, Kopienas iestādes, pētniecības centri, līdztiesības struktūras attiecīgajās valstīs, nevalstiskās organizācijas, sociālie partneri, attiecīgās trešās valstis un starptautiskās organizācijas, un iesaka jomas turpmākai izpētei;
- b) izstrādā metodes, lai uzlabotu datu objektivitāti, salīdzināmību un uzticamību Eiropas līmenī, paredzot kritērijus, kas uzlabos informācijas konsekvenci un, apkopojot datus, ņems vērā dzimumu aspektus;

- c) izstrādā, analizē, izvērtē un izplata metodoloģiskus līdzekļus, lai atbalstītu dzimumu līdztiesības integrēšanu visās Kopienas politikas jomās un no tām izrietošajās valstu politikas jomās un lai atbalstītu dzimumu līdztiesības integrēto pieeju visās Kopienas iestādēs un struktūrās;
 - d) veic apsekojumus par stāvokli Eiropā dzimumu līdztiesības jomā;
 - e) lai atbalstītu un sekmētu pētniecību, uzlabotu pieejamo resursu izmantošanu un veicinātu informācijas apmaiņu un izplatīšanu, izveido un koordinē Eiropas Dzimumu līdztiesības sadarbības tīklu, iesaistot centrus, struktūras, organizācijas un ekspertus, kas nodarbojas ar dzimumu līdztiesības jautājumiem un dzimumu līdztiesības integrēto pieeju;
 - f) organizē *ad hoc* ekspertu sanāksmes, lai atbalstītu Institūta pētniecības darbu, veicinātu informācijas apmaiņu pētnieku starpā un sekmētu dzimumu perspektīvas iekļaušanu viņu veiktajos pētījumos;
 - g) lai paplašinātu ES pilsoņu izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem, kopā ar atbilstīgiem partneriem rīko Eiropas līmeņa konferences, kampaņas un sanāksmes un iesniedz secinājumus un rezultātus Komisijai;
 - h) izplata informāciju par pozitīviem piemēriem visos dzīves aspektos saistībā ar sieviešu un vīriešu lomām, kuras nav stereotipi, un sniedz savus secinājumus un ierosmes, kuru mērķis ir publiskot un turpmāk izmantot šādus panākumu piemērus;
 - i) attīsta dialogu un sadarbību ar nevalstiskām organizācijām un vienlīdzīgu iespēju sekmēšanas organizācijām, universitātēm un ekspertiem, pētniecības centriem, sociālajiem partneriem un citām attiecīgām struktūrām, kas aktīvi iesaistās līdztiesības panākšanā valsts un Eiropas līmenī;
 - j) sagatavo dokumentācijas avotus, kas pieejami sabiedrībai;
 - k) publiskām un privātām organizācijām dara pieejamu informāciju par dzimumu līdztiesības integrēto pieeju; un
 - l) sniedz Kopienas iestādēm informāciju par dzimumu līdztiesību un dzimumu līdztiesības integrēto pieeju valstīs, kas pievienojas, un kandidātvalstīs.”
- 8 Minētās regulas 5. panta formulējums ir šāds:
- “Institūts ir tiesību subjekts. Visās dalībvalstīs tam ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko šo valstu tiesību akti piešķir juridiskām personām. Tas var jo īpaši iegūt vai atsavināt kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesā.”
- 9 Regulas Nr. 1922/2006 14. panta 3. punktā ir noteikts:
- “Neskarot citus līdzekļus, Institūta ieņēmumus veido:
- a) Kopienas subsīdija, kas ir ietverta Eiropas Savienības vispārējā budžetā (Komisijas iedaļā);
 - b) maksājumi, ko saņem par sniegtajiem pakalpojumiem;

[..].”

Lietuvas tiesības

- 10 *Lietuvos Respublikos darbo kodeksas* (Lietuvas Republikas Darba kodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “Darba kodekss”), 75. panta 2. punktā ir noteikts:

“Pagaidu darba aģentūrai ir jānodrošina, lai pagaidu darba ņēmēja saņemtā darba samaksa par lietotājuzņēmuma labā paveikto darbu ir vismaz līdzvērtīga darba samaksai, kas tiktu maksāta, ja lietotājuzņēmums uz darba līguma pamata būtu nolīdzis pagaidu darbinieku tā paša darba veikšanai, izņemot gadījumus, kad pagaidu darbinieki, kas nodarbināti saskaņā ar pagaidu darba līgumiem uz nenoteiktu laiku, starp norikojumiem darbā saņem darba samaksu no pagaidu darba aģentūras un šis darba samaksas līmenis starp norikojumiem darbā ir līdzvērtīgs tam, ko saņem, norikojot veikt darbu. Lietotājuzņēmumam ir papildu atbildība par pienākuma izpildi, kas paredz samaksāt pagaidu darba ņēmējam par darbu, kurš veikts lietotājuzņēmuma labā, vismaz līdzvērtīgā darba samaksas apmērā, kāda tiktu maksāta, ja lietotājuzņēmums pagaidu darbinieku būtu nolīdzis uz darba līguma pamata šī paša darba veikšanai. Saistībā ar šo pienākumu lietotājam pēc pagaidu darba aģentūras pieprasījuma ir jāsniedz pēdējai minētajai informācija par darba samaksu, kas piešķirta lietotāju pašu attiecīgās kategorijas darbiniekiem.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 11 *Manpower Lit* sniedz pagaidu darba pakalpojumus. 2012. gadā tā ieguva Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*), kas ir Savienības aģentūra Viļņā (Lietuva), publiskā iepirkuma līgumu par pagaidu personāla nodrošināšanas pakalpojumiem.
- 12 Līguma, kas vēlāk tika noslēgts starp *Manpower Lit* un *EIGE*, specifikācijās bija paredzēts, ka pakalpojumu, kas tam varētu būt nepieciešami, mērķis ir atbalstīt pastāvīgo personālu, pagaidu kārtībā uzņemties uzdevumus papildus tiem, kas parasti tiek veikti un kas izriet no specifiskiem projektiem, tikt galā ar darba pārslodzes periodiem un novērst personāla trūkumu *EIGE* ietvaros prombūtnes gadījumā. Tāpat tika precizēts, ka pagaidu darbinieki tiks uzskatīti par *EIGE* ārštata personālu.
- 13 Atbildētāji pamatlietā noslēdza darba līgumus ar *Manpower Lit* un strādāja *EIGE* attiecīgi kā asistenti un IT atbalsta darbinieki. Šajos līgumos un to pielikumos bija precizēts, ka atbildētāji pamatlietā strādās pie lietotāja, proti, *EIGE*, kurš viņiem norādīs sava personāla darbinieku, kas viņiem sniegs norādījumus darba izpildei. Līgumos bija arī precizēts to ilgums, proti, līdz *EIGE* pasūtījuma par attiecīgajām funkcijām atbilstošā darba izpildei beigām.
- 14 Darba attiecības starp *Manpower Lit* un atbildētājiem pamatlietā beidzās laikposmā no 2018. gada aprīļa līdz decembrim. Uzskatot, ka viņiem pienākas neizmaksātā darba samaksa, viņi vērsās *Valstybinės darbo inspekcijos Vilniaus teritorinio skyriaus Darbo ginču komisija* (Darba inspekcijas Viļņas teritoriālās daļas Darba strīdu komisija, Lietuva, turpmāk tekstā – “Darba strīdu komisija”), lai saņemtu tā samaksu.
- 15 Šī komisija uzskatīja, ka atbildētāji pamatlietā faktiski pildīja *EIGE* pastāvīgā personāla locekļu funkcijas un ka viņu darba samaksas nosacījumiem ir jāatbilst tiem, kādus tas piemēro saviem līgumdarbiniekiem. Ņemot vērā Darba kodeksa 75. panta 2. punktu, tā ar 2018. gada 20. jūnija lēmumu konstatēja, ka *Manpower Lit* ir diskriminējusi atbildētājus pamatlietā, viņiem maksājot

- zemāku darba samaksu par to, kāda tiem būtu bijusi, ja *EIGE* viņus pieņemt darbā tieši, izmantojot darba līgumu, lai ieņemtu to pašu amatu, un izdeva rīkojumu piedzīt nesamaksāto darba samaksu par sešu mēnešu laikposmu 2018. gadā.
- 16 Nepiekrītot Darba strīdu komisijas lēmumam, *Manpower Lit* cēla prasību *Vilniaus miesto apylinkės teismas* (Viļņas pilsētas rajona tiesa, Lietuva), kura to noraidīja ar 2019. gada 20. februāra spriedumu.
 - 17 Savā spriedumā šī tiesa kā nepamatotu noraidīja *EIGE*, kas ir persona, kas iestājusies lietā, izvirzīto argumentu, saskaņā ar kuru tam nevar piemērot Direktīvas 2008/104 tiesību normas.
 - 18 Turklāt tā norādīja, ka, ņemot vērā atbildētāju pamatlietā darba līgumu noteikumus un viņu faktiski veiktos uzdevumus, viņi pildīja visas administratīva rakstura funkcijas, palīdzēja noteiktu *EIGE* vienību pastāvīgajam personālam un daļēji pildīja šajā aģentūrā strādājošo līgumdarbinieku funkcijas. Tādējādi minētā tiesa uzskatīja, ka saskaņā ar Darba kodeksa 75. panta 2. punktu atbildētāji pamatlietā var tikt pielīdzināti šiem līgumdarbiniekiem.
 - 19 Šajā kontekstā *Vilniaus miesto apylinkės teismas* (Viļņas pilsētas rajona tiesa) precizēja, ka atbildētāju pamatlietā veiktie uzdevumi un viņu funkcijas nav īpaši atšķirīgas vai tādā mērā tik maz raksturīgas *EIGE* veiktajām funkcijām, ka tās nevarētu uzticēt *EIGE* pastāvīgi strādājošiem ierēdņiem vai līgumdarbiniekiem. Šī tiesa uzskata, ka tas, ka šī aģentūra ir izvēlējusies pieņemt darbā personālu ar pagaidu darba aģentūras starpniecību, lai samazinātu cilvēkresursu izmaksas un izvairītos no garākām un sarežģītākām procedūrām, nav iemesls, kas attaisnotu to, ka atbildētājiem pamatlietā izmaksātā darba samaksa būtu ievērojami mazāka par to, kāda paredzēta līgumdarbiniekiem.
 - 20 Šādos apstākļos minētā tiesa nosprieda, ka atbildētājiem pamatlietā ir jāpiemēro līgumdarbiniekiem piemērojami darba samaksas nosacījumi.
 - 21 Izskatot *Manpower Lit* iesniegto apelācijas sūdzību, *Vilniaus apygardos teismas* (Viļņas apgabaltiesa, Lietuva) ar 2019. gada 20. jūnija spriedumu to noraidīja un apstiprināja pirmās instances tiesas spriedumu.
 - 22 Pēc tam *Manpower Lit* iesniedza kasācijas sūdzību *Lietuvos Aukščiausiasis Teismas* (Lietuvas Augstākā tiesa), kas ir iesniedzējtiesa.
 - 23 Šī tiesa precizē, ka tajā izskatāmā lieta būtībā ir par to, vai Direktīvas 2008/104 5. pantā ietvertā un valsts tiesībās transponētā tiesību norma par vienlīdzīgu attieksmi pret pagaidu darba aģentūru darbiniekiem ir piemērojama pamatlietā, ņemot vērā, ka lietotāja statuss, kas izmanto pagaidu darbam norīkotu darbinieku nodrošināšanas pakalpojumus, pieder *EIGE*, kas ir Savienības aģentūra.
 - 24 Šajā ziņā minētā tiesa norāda, ka, ņemot vērā noteiktas atšķirības starp dažādām Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta valodu versijām, jēdziena “valsts uzņēmums” precīza nozīme un jautājums par to, vai tādas vienības kā *EIGE* ietilpst šajā jēdzienā, nav skaidri. Tā uzskata, ka ir nepieciešama arī šīs tiesību normas interpretācija, ciktāl pastāv šaubas par to, kuriem tiesību subjektiem ir piemērojams kritērijs par “saimnieciskās darbības veikšanu”, proti, lietotājam, pagaidu darba aģentūrai vai abiem.

- 25 Turklāt iesniedzējtiesa šajā kontekstā vēlas noskaidrot, kāda nozīme ir Direktīvas 2008/104 1. panta 3. punktam, saskaņā ar kuru dalībvalstis var paredzēt, ka šī direktīva nav piemērojama darba līgumiem vai attiecībām, kas noslēgtas saskaņā ar īpašu valsts vai valsts varas iestāžu atbalstītu mācību, profesionālās integrēšanas un pārkvalifikācijas programmu.
- 26 Visbeidzot šī tiesa atsaucas uz *EIGE* izteikto atzinumu, saskaņā ar kuru tiesai, kad tā piemēro Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktā nostiprināto vienlīdzīgas attieksmes principu, kā arī ar to saistītās valsts tiesību normas, ir jāpārbauda, vai direktīvas piemērošana nediskriminējoši darba samaksai nav pretrunā citiem Savienības noteikumiem. *EIGE* uzskata, ka iepriekš izskatāmo tiesu veiktā vienlīdzīgas attieksmes principa interpretācija un tā piemērošana Savienības aģentūrai neatbilst Savienības Finanšu regulai, Eiropas Savienības Civildienesta noteikumiem, kā arī LESD 335. un 336. pantam.
- 27 Šādos apstākļos *Lietuvos Aukščiausioji Teismas* (Lietuvas Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Kādam būtu jābūt jēdziena “valsts uzņēmums”, kas ietverts Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktā, saturam? Vai tādas Eiropas Savienības aģentūras kā *EIGE* ir jāuzskata par “valsts uzņēmumiem” minētās direktīvas izpratnē?
 - 2) Uz kuriem subjektiem (pagaidu darba aģentūru, lietotāju uzņēmumu, vismaz uz vienu no tiem vai, iespējams, uz abiem) saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu attiecas kritērijs par saimnieciskās darbības veikšanu? Vai [Regulas Nr. 1922/2006] 3. un 4. pantā noteiktās *EIGE* darbības jomas un funkcijas ir uzskatāmas par saimnieciskām darbībām, ņemot vērā, kā tās ir definētas (saprotaamas) Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta izpratnē?
 - 3) Vai Direktīvas 2008/104 1. panta 2. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, pamatojoties uz tiem, var izslēgt no direktīvas piemērošanas tās valsts un privātās pagaidu darba aģentūras vai lietotāju uzņēmumus, kas nav iesaistīti direktīvas 1. panta 3. punktā minētajās attiecībās un neveic saimniecisko darbību, kas minēta direktīvas 1. panta 2. punktā?
 - 4) Vai Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta tiesību normas par pagaidu darba aģentūru darbinieku tiesībām uz darba un nodarbinātības pamatnosacījumiem, it īpaši attiecībā uz darba samaksu, būtu pilnībā jāpiemēro Eiropas Savienības aģentūrām, uz kurām attiecas Savienības īpašās darba tiesību normas un LESD 335. un 336. pants?
 - 5) Vai dalībvalsts tiesību akti (Lietuvas Darba kodeksa 75. pants), ar kuriem transponē Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta tiesību normas attiecībā uz visiem uzņēmumiem, kuri izmanto pagaidu darbiniekus (ieskaitot Savienības iestādes), nepārkāpj Savienības iestādes administratīvās autonomijas principu, kas nostiprināts LESD 335. un 336. pantā, un [Civildienesta noteikumus], kuri reglamentē algu aprēķināšanu un izmaksu?
 - 6) Ņemot vērā, ka visi amati (darba funkcijas), uz kuriem darbiniekus tieši pieņem *EIGE*, ietver uzdevumus, ko var veikt tikai tie darbinieki, kuri strādā saskaņā ar [Civildienesta noteikumiem], vai pagaidu darba aģentūru darbinieku attiecīgie amati (darba funkcijas) tiek uzskatīti par “šo pašu darbu” Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo līdz trešo jautājumu

- 28 Ar pirmo līdz trešo jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/104 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs direktīvas piemērošanas jomā ietilpst tas, ka pagaidu darba aģentūra norīko darbā personas, kuras ar šo aģentūru ir noslēgušas darba līgumu, *EIGE*, lai tur šīs personas sniegtu darba pakalpojumus.
- 29 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 1. punktu šī direktīva attiecas uz darba ņēmējiem, kam ir darba līgums vai darba attiecības ar pagaidu darba aģentūru un kas norīkoti lietotāju uzņēmumos pagaidu darbu veikšanai to uzraudzībā un vadībā.
- 30 Turklāt šīs direktīvas 1. panta 2. punktā ir precizēts, ka šo direktīvu piemēro valsts un privātiem uzņēmumiem, kas ir pagaidu darba aģentūras vai lietotāju uzņēmumi, kas veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne.
- 31 Vispirms, ir skaidrs, ka šajā gadījumā gan *Manpower Lit*, gan atbildētāji pamatlietā var tikt uzskatīti attiecīgi par “pagaidu darba aģentūru” un par “darbiniekiem” Direktīvas 2008/104 iepriekš minēto tiesību normu izpratnē.
- 32 Attiecībā uz šīs direktīvas piemērojamību apstākļos, kuros pagaidu darba saņēmējs ir tāda Savienības aģentūra kā *EIGE*, no minētās direktīvas 1. panta 2. punkta formulējuma izriet, ka šim saņēmējam šajā ziņā ir jāizpilda trīs nosacījumi, proti, tam ir jāietilpst jēdzienā “publiski un privāti uzņēmumi”, tam ir jābūt “lietotāju uzņēmumam” un jāveic “saimnieciskā darbība”.
- 33 Attiecībā uz jautājumu par to, vai tāda Savienības aģentūra kā *EIGE* var tikt uzskatīta par “lietotāju uzņēmumu” Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta izpratnē, un tas ir jāpārbauda vispirms, ir jānorāda, ka šīs direktīvas 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā šis jēdziens ir definēts kā jebkura fiziska vai juridiska persona, kuras uzraudzībā un vadībā pagaidu darbinieks veic pagaidu darbu.
- 34 Šajā lietā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka atbildētāji pamatlietā kā pagaidu darbinieki veica pagaidu darbu *EIGE* tā uzraudzībā un vadībā. Turklāt, tā kā Regulas Nr. 1922/2006 5. pantā ir paredzēts, ka *EIGE* ir juridiska persona un katrā dalībvalstī tam ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko valsts tiesību akti piešķir juridiskām personām, tas ir jāuzskata par “juridisku personu” Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē. Līdz ar to tādā kontekstā kā pamatlietā *EIGE* ir “lietotāju uzņēmums” šīs direktīvas 1. panta 2. punkta izpratnē.
- 35 Attiecībā uz jēdzieniem “valsts un privāti uzņēmumi” un “saimnieciskā darbība” šī 1. panta 2. punkta izpratnē ir jānorāda, ka tie nav definēti Direktīvā 2008/104 un nav izdarīta neviena atsauce uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu to nozīmi un tvērumu.
- 36 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka konkurences tiesību kontekstā Tiesa, pirmkārt, ir definējusi jēdzienu “uzņēmums” kā tādu, kas ietver ikvienu subjektu, kas veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no šī subjekta juridiskā statusa un finansēšanas veida (spriedumi, 1998. gada 18. jūnijs, Komisija/Itālija, C-35/96, EU:C:1998:303, 36. punkts, un 2021. gada 6. maijs, *Analisi G. Caracciolo*, C-142/20, EU:C:2021:368, 55. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Otrkārt, Tiesa ir nospriedusi, ka “saimnieciskā darbība” ir visu veidu darbība, saskaņā ar kuru attiecīgajā tirgū tiek piedāvātas

preces vai pakalpojumi (skat. spriedumus, 2001. gada 25. oktobris, *Ambulanz Glöckner*, C-475/99, EU:C:2001:577, 19. punkts, un 2020. gada 11. jūnijs, Komisija un Slovākijas Republika/*Dóvera zdravotná poisťovňa*, C-262/18 P un C-271/18 P, EU:C:2020:450, 29. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 37 Šo pēdējo apsvērumu Tiesa ir transponējusi Direktīvas 2008/104 kontekstā 2016. gada 17. novembra spriedumā *Betriebsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:883), jo no šī sprieduma 44. punkta izriet, ka “saimnieciskā darbība” šīs direktīvas 1. panta 2. punkta izpratnē ir jāsaprot kā tāda, kas attiecas uz visām darbībām, kas ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu attiecīgajā tirgū.
- 38 Šādos apstākļos, izskatot jautājumu par to, vai šī direktīva ir piemērojama, ja lietotāju uzņēmums minētās direktīvas 1. panta 2. punkta izpratnē ir tāda Savienības aģentūra kā *EIGE*, ir jānosaka, vai šī aģentūra veic darbību, kas ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu attiecīgajā tirgū.
- 39 Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka no saimnieciskās darbības kvalifikācijas principā ir izslēgtas darbības, kas ietilpst valsts varas prerogatīvu īstenošanā. Taču kā saimnieciskā darbība ir kvalificēti pakalpojumi, kuri, nebūdami saistīti ar publiskās varas pilnvaru īstenošanu, tiek nodrošināti sabiedriskās interesēs un bez peļņas gūšanas nolūka un kuri konkurē ar tādu uzņēmēju piedāvājumiem, kam ir peļņas gūšanas nolūks (spriedums, 2011. gada 6. septembris, *Scattolon*, C-108/10, EU:C:2011:542, 44. punkts un tajā minētā judikatūra). Tas, ka šādi pakalpojumi ir mazāk konkurētspējīgi nekā līdzīgi pakalpojumi, ko sniedz uzņēmumi, kuru mērķis ir peļņas gūšana, neliedz attiecīgās darbības uzskatīt par saimniecisku darbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2001. gada 25. oktobris, *Ambulanz Glöckner*, C-475/99, EU:C:2001:577, 21. punkts).
- 40 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1922/2006 2. pantu *EIGE* mērķi ir veicināt vīriešu un sieviešu vienlīdzību, stiprināt to, apkarot diskrimināciju dzimuma dēļ un informēt Savienības pilsoņus par vīriešu un sieviešu vienlīdzību, sniedzot tehnisku palīdzību Savienības iestādēm un dalībvalstu iestādēm.
- 41 Turklāt šīs regulas 3. panta 1. punktā ir uzskaitīti *EIGE* uzdevumi, lai sasniegtu minētās regulas 2. pantā noteiktos mērķus.
- 42 Vispirms ir jākonstatē, kā turklāt tas nav apstrīdēts, ka *EIGE* darbības neietilpst valsts varas prerogatīvu īstenošanā.
- 43 Turklāt attiecībā uz noteiktām *EIGE* darbībām, kas uzskaitītas Regulas Nr. 1922/2006 3. panta 1. punktā, ir jāuzskata, ka pastāv tirgi, kuros darbojas komercuzņēmumi, kas konkurē ar *EIGE*. Tostarp jāmin objektīvas, salīdzināmas un uzticamas informācijas par dzimumu līdztiesību apkopošana, analizēšana un izplatīšana (3. panta 1. punkta a) apakšpunkts), metodoloģisko līdzekļu izstrādāšana, analizēšana, izvērtēšana un izplatīšana (3. panta 1. punkta c) apakšpunkts), aplekājumu veikšana par stāvokli Eiropā dzimumu līdztiesības jomā (3. panta 1. punkta d) apakšpunkts), Eiropas līmeņa konferences, kampaņas un sanāksmes rīkošana (3. panta 1. punkta g) apakšpunkts), dokumentācijas avotu, kas pieejami sabiedrībai, sagatavošana (3. panta 1. punkta j) apakšpunkts), kā arī informācijas par dzimumu līdztiesības integrēto pieeju darīšana par pieejamu publiskām un privātām organizācijām (3. panta 1. punkta k) apakšpunkts).

- 44 Tam, ka, veicot šīs darbības, *EIGE* nav peļņas gūšanas mērķa, atbilstoši Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta formulējumam nav nozīmes (skat. spriedumu, 2016. gada 17. novembris, *Betriebsrat der Ruhrlandklinik*, C-216/15, EU:C:2016:883, 46. punkts un tajā minētā judikatūra). Kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu 70. punktā, svarīga ir tādu pakalpojumu esamība, kas konkurē ar citiem uzņēmumiem attiecīgajos tirgos, kuriem ir šāds mērķis gūt peļņu.
- 45 Visbeidzot ir arī jānorāda, ka, lai gan saskaņā ar Regulas Nr. 1922/2006 14. panta 3. punktu *EIGE* darbības vispirms tiek finansētas no Savienības līdzekļiem, tās ieņēmumi saskaņā ar šī 14. panta 3. punkta b) apakšpunktu ietver “maksājum[us], ko saņem par sniegtajiem pakalpojumiem”, kas apstiprina, ka Savienības likumdevējs ir paredzējis, ka *EIGE* vismaz daļēji rīkosies kā tirgus dalībnieks. Šo interpretāciju apstiprina tas, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atlīdzības pamatīpašība ir, ka tā ir attiecīgā pakalpojuma ekonomiskais ekvivalents, par ko parasti vienojas pakalpojuma sniedzējs un saņēmējs (spriedums, 2011. gada 17. marts, *Peñarroja Fa*, C-372/09 un C-373/09, EU:C:2011:156, 37. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 46 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāsecina, ka ir jāuzskata, ka *EIGE* vismaz daļēji veic darbību, kas izpaužas kā pakalpojumu piedāvāšana noteiktā tirgū.
- 47 Turklāt nekas neliecina par to, ka tāda Savienības aģentūra kā *EIGE*, kad tā saņem pagaidu darbam norīkotus darbiniekus, būtu izslēgta no Direktīvas 2008/104 piemērošanas jomas.
- 48 Tā kā šīs direktīvas 1. panta 2. punkta formulējumā ir atsauce uz “publiskiem un privātiem” uzņēmumiem, apstāklim, ka tāda Savienības aģentūra kā *EIGE* ir izveidota, pamatojoties uz Savienības tiesībām, šajā gadījumā – Regulu Nr. 1922/2006, kā to pamatoti norāda Lietuvas valdība, nav nozīmes.
- 49 Visbeidzot, attiecībā uz iesniedzējtiesas jautājumu par Direktīvas 2008/104 1. panta 3. punktu pietiek norādīt, ka šī tiesību norma šajā gadījumā nav piemērojama.
- 50 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo līdz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/104 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs direktīvas piemērošanas jomā ietilpst tas, ka pagaidu darba aģentūra personas, kuras ar šo aģentūru ir noslēgušas darba līgumu, norīko darbā *EIGE*, lai tur šīs personas sniegtu darba pakalpojumus.

Par ceturto līdz sesto jautājumu

- 51 Ar ceturto līdz sesto jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka darbs, ko veic pagaidu darbinieks, kurš nodots *EIGE* rīcībā, var tikt uzskatīts par “to pašu darbu” šīs tiesību normas izpratnē, pat pieņemot, ka tajā darbā, kura izpildei *EIGE* tieši pieņem darbā darbiniekus, ir ietverti uzdevumi, kurus var izpildīt tikai un vienīgi tās personas, kas ir pakļautas Savienības Civildienesta noteikumiem, vai arī vai ar šādu interpretāciju tiktu pārkāpts LESD 335. pants, kurā ir paredzēts Savienības iestāžu administratīvās autonomijas princips, LESD 336. pants vai minētie Civildienesta noteikumi.
- 52 Saskaņā ar Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta pirmo daļu galvenie pagaidu darba aģentūru darbinieku darba un nodarbinātības nosacījumi viņu darba pienākumu pildīšanas laikā pie lietotāju uzņēmuma ir vismaz tie, kas tiem būtu piemērojami, ja minētais uzņēmums viņus tieši pieņemtu tā paša darba veikšanai.

- 53 Šajā ziņā jēdziens “darba un nodarbinātības pamata apstākļi” 5. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē, kas nosaka pagaidu darba aģentūras darbiniekiem piemērojamā vienlīdzīgas attieksmes principa tvērumu, ir definēts Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta f) apakšpunktā un attiecas uz darba ilgumu, virsstundām, pārtraukumiem, atpūtas laikposmiem, darbu nakti, atvaļinājumiem, svētku dienām, kā arī darba samaksu.
- 54 Vispirms ir jāatgādina, ka pamatlieta attiecas uz strīdu, kas radies starp *Manpower Lit* un pieciem tās bijušajiem darbiniekiem, jo *EIGE* ir tikai persona, kas iestājusies šajā lietā. Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar *Vilniaus miesto apylinkės teismas* (Viļņas pilsētas rajona tiesa) konstatētajiem faktiem atbildētāji pamatlietā vismaz daļēji pilda *EIGE* ietvaros strādājošo līgumdarbinieku funkcijas, līdz ar to šī tiesa uzskatīja, pirmkārt, ka viņi varēja tikt pielīdzināti šiem līgumdarbiniekiem un, otrkārt, ka viņiem bija jāpiemēro šiem darbiniekiem piemērojamie darba samaksas nosacījumi, pamatojoties uz Darba kodeksa 75. panta 2. punktu, ar kuru Lietuvas tiesībās ir transponēts Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkts.
- 55 Komisija apgalvo, ka tādos apstākļos kā pamatlietā šajā pēdējā minētajā tiesību normā paredzētais vienlīdzīgas attieksmes princips prasa pielīdzināt pagaidu darbam norīkotu darbinieku darba nosacījumus nosacījumiem, kas piemērojami darbiniekiem, kurus *EIGE* pieņēmusi darbā tieši saskaņā ar valsts tiesībām. Savukārt šie nosacījumi neesot jāpielīdzina tiem nosacījumiem, kas ir piemērojami darbiniekiem, kuri nodarbināti uz Savienības Civildienesta noteikumu pamata, kā, piemēram, līgumdarbiniekiem, jo šāda Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta interpretācija pārkāptu LESD 335. un 336. pantu un faktiski piešķirtu atbildētājiem pamatlietā Savienības civildienesta ierēdņu statusu.
- 56 Šādam apgalvojumam nevar piekrist.
- 57 Vispirms, LESD 335. pantā ir precizēts, ka visās dalībvalstīs Savienībai ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko šo valstu tiesību akti piešķir juridiskām personām. Tas, ka pagaidu darbam norīkotiem darbiniekiem tiek piešķirti būtiski darba un nodarbinātības nosacījumi, kādi ir darbiniekiem, kuri nodarbināti, pamatojoties uz Savienības Civildienesta noteikumiem, neierobežo šo spēju.
- 58 Pēc tam saskaņā ar LESD 336. pantu Savienības likumdevējs pieņem Savienības Civildienesta noteikumus, kā arī Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību. Taču ne Civildienesta noteikumos, ne Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtībā nav regulēti pagaidu darbam norīkotu darbinieku, kurus pagaidu darba aģentūras ir nodevušas Savienības aģentūru rīcībā, darba nosacījumi. Līdz ar to, ja nav īpaša tiesiskā regulējuma, ja šīs aģentūras izmanto pagaidu darbam norīkotus darbiniekus, pamatojoties uz līgumiem, kas noslēgti ar pagaidu darba aģentūrām, Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktā noteiktais vienlīdzīgas attieksmes princips šiem darba ņēmējiem ir pilnībā piemērojams uzdevumu, ko tie veic šādā aģentūrā, ietvaros.
- 59 Visbeidzot, ja, piemērojot valsts tiesību aktus, ar kuriem transponēts šis 5. panta 1. punkts, tiek pielīdzināti pagaidu darba aģentūru darbinieku darba un nodarbinātības nosacījumi nosacījumiem, saskaņā ar kuriem tiek nodarbināts personāls, pamatojoties uz Savienības Civildienesta noteikumiem, tas nekādā ziņā nenozīmē, ka šiem pagaidu darbam norīkotajiem darbiniekiem tiek piešķirts ierēdņa statuss.
- 60 Kā ir atgādināts šī sprieduma 52. un 53. punktā, Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktā ir tikai prasīts, lai pagaidu darbam norīkotiem darbiniekiem būtu vienlīdzīgi “darba un nodarbinātības pamata apstākļi”, jo šīs direktīvas 3. panta 1. punkta f) apakšpunktā šis jēdziens būtībā ir definēts

kā tāds, kas būtībā attiecas uz nosacījumiem, kuri ir paredzēti lietotājuņemumā spēkā esošajos vispārīgajos un saistošajos noteikumos par darba laiku un darba samaksu. Līdz ar to runa nav par pagaidu darbam norīkotu darbinieku pielīdzināšanu pastāvīgā personāla statusam darbā pieņemšanas laikā vai pēc tam.

- 61 To apstiprina šīs lietas apstākļi, jo, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 75. punktā, atbildētāji pamatlietā nekādi nelūdz pārkvalificēt viņu pagaidu darba līgumus, bet gan tikai lūdz no *Manpower Lit* samaksāt nesamaksāto darba samaksu, kuru viņi uzskata par tādu, kas tiem esot jāsaņem. Līdz ar to ne attiecībā uz *EIGE* autonomiju, ne Savienības Civildienesta noteikumiem nav nekādu jautājumu par kaitējumu.
- 62 Šādos apstākļos uz ceturto līdz sesto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka darbs, ko veic pagaidu darbinieks, kurš nodots *EIGE* rīcībā, var tikt uzskatīts par “to pašu darbu” šīs tiesību normas izpratnē, pat pieņemot, ka tajā darbā, kura izpildei *EIGE* tieši pieņem darbā darbiniekus, ir ietverti uzdevumi, kurus var izpildīt tikai un vienīgi tās personas, kas ir pakļautas Savienības Civildienesta noteikumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 63 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/104/EK (2008. gada 19. novembris) par pagaidu darba aģentūrām 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs direktīvas piemērošanas jomā ietilpst tas, ka pagaidu darba aģentūra norīko darbā personas, kuras ar šo aģentūru ir noslēgušas darba līgumu, Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtā (*EIGE*), lai tur šīs personas sniegtu darba pakalpojumus.**
- 2) **Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka darbs, ko veic pagaidu darbinieks, kurš nodots Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*) rīcībā, var tikt uzskatīts par “to pašu darbu” šīs tiesību normas izpratnē, pat pieņemot, ka tajā darbā, kura izpildei *EIGE* tieši pieņem darbā darbiniekus, ir ietverti uzdevumi, kurus var izpildīt tikai un vienīgi tās personas, kas ir pakļautas Eiropas Savienības Civildienesta noteikumiem.**

[Paraksti]